

D. MEHMET DOĞAN: ORTADOĞU'NUN TÜRKÇESİ, YAZAR YAYINLARI, ANKARA 2017, 180 S.

*Cenk TAMER**

Araştırmacı yazar D. Mehmet Doğan, “Ortadoğu’nun Türkçesi” adlı eserinde bu kavramın Batı kökenli olduğunu vurgulayarak esasında Batı’nın “İslam dünyası” üzerindeki yüzyılı aşkın tahakküm çabalarına dikkat çekmektedir. Bunu en yalın ifadeyle “Bir şeyin adını koyan,

onun üzerinde tasarruf ediyor/etmek istiyor demektir” ifadeleriyle açıklamaktadır. Yazar, kitabın başından sonuna kadar Oryantalist bakış açısını sorgulayarak milli şuurun hâkim olduğu tarihsel bir perspektiften Batı’nın İslam dünyası üzerindeki hegemonik hırslarına ışık tutmakta, bu kapsamda Türkiye’ye yönelen tehditlere dikkat çekmekte ve İslam dünyasının ancak ve ancak yükselen güç Türkiye ile ayağa kalkabileceğini savunmaktadır.

Kitapta, genel hatlarıyla tarihsel süreç takip edilmekle birlikte alt başlıklarda okuyucunun ilgisini çekebilecek çarpıcı konular seçilmeye dikkat edilmiştir. Konular çalışmanın ana fikriyle uyumlu olarak seçilmiş, düşüncelerin işlenişinde ana temadan uzaklaşmamış, zaman zaman okuyucunun ilgisini çekebilecek ve çalışmanın temel öngörüsüyle ilgili çıkarımlar yapmasını sağlayacak ipucu, tarihsel atıf ve benzetmeler sunulmuş, böylelikle olaylar arasında bağlantı kurulması sağlanmıştır. Yazar, çalışmada anlam karmaşasına izin vermemiş, anlatımda tekrardan kaçınmış, Türkçe’nin kelime zenginliğini etkili bir şekilde kullanarak açık, sade ve anlaşılır bir dille meramını ortaya koymuştur. Aynı zamanda önemli bir dil bilimci olan yazar, kelimeleri yerli yerinde kullanmış, okuyucunun uzak olduğu veya kalıplaşmış düşüncelerin yıkıldığı konuları doğru bir üslup ve vurgulamayla ortaya koymuş, dildeki hakimiyetini başarılı bir kullanarak çalışmaya anlamda zenginlik kazandırmıştır.

* Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Bölümü,
Doktora öğrencisi, ctamer.11@gmail.com

Çalışmanın birinci bölümünde “Ortadoğu'nun Türkçesi” başlığı altında “Ortadoğu” kavramının Batı'nın sübjektif bir bakış açısının ürünü olduğu, 19. yüzyıldan beri İslam dünyasının parçalı ve güçsüz kılınmaya çalışıldığı, bu kapsamda Osmanlı Devleti'nin ve İslam'la özdeşleştirilen Türklerin dünya sahnesinden silinmeye çalışıldığı vurgulanmaktadır. Bu bölümde; Ortadoğu kavramının 20. yüzyılın ilk yarısında Yakındoğu veya Yakın Şark adıyla Osmanlı coğrafyasını tanımlanmakta kullanıldığı ve daha çok İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra yaygınlaştığı açıklanmaktadır. Çalışmada bölge hegemonyasının Birinci Dünya Savaşı sonrasında İngilizlerde olduğu, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ise Amerikalılara geçtiği vurgulanmaktadır. Bu bölümdeki bir diğer önemli vurgu: “Büyük emperyalist paylaşmadan yüzyıl sonra İslam dünyasında Türk kavramının dönüşüne şahit olunuyor” sözleriyle yapılmaktadır. Yazar'a göre; “Yüzyıllar boyu milliyet, din ve insanlık ideallerini uyumlu bir şekilde kaynaştırmayı başaran Türklerin mevcut dünya sistemine karşı talebi, nizam-ı alem anlayışıyla uyumludur”.

Çalışmanın ikinci bölümünde “Asırlık lanet: Saykıs-Pico” başlığı altında Türk milletinin doktriner olarak milli şuuruna işlenmiş ideolojik yanılgıları tüm gerçekliğiyle ortaya konulmakta ve ezber bozan bir yaklaşımla tarihi hakikatler gözler önüne serilmektedir. Bu bölümde Lozan Anlaşması'nın bilinmeyen yönleri açıklanmakta, İngilizler eliyle tesis edilen İsrail ve Arap devletleriyle bölgenin sürekli bir ateş çemberine dönüştürülmesi anlatılmakta ve İslam dünyasının etkisizleştirilerek sömürgeciliğe hizmet eden bir düzen kurulduğu açıklanmaktadır. Yazar'a göre; “(Günümüzde) Türkiye, dünya sisteminde halefi olduğu Osmanlı'nın oynadığı role benzer bir rol oynamaya yaklaşmıştır.” Bu sebeple İslam dünyasının dünya sistemine hatırı sayılır bir güç olarak katılması ancak bölgenin dilini, hissiyatını bilen ve temsil eden bir güç, yani Türkiye ile mümkün olabilir.

Kitabın üçüncü bölümü “Büyük İsrail mi, ikinci İsrail mi?” başlığı altında Türkiye'nin bu hususta direnç göstermesinin önemi, asıl eksenin İsrail olduğu ve terör örgütü PKK'nın İsrail'le olan işbirliği, ABD'nin Türkiye'yi İsrail eksenine çekme çabaları vurgulanmakta ve Türkiye-İsrail ilişkilerinin normalleşme süreci ele alınmaktadır. Dördüncü bölümde ise Türkiye sınırında gerçekleşen büyük oyuna dikkat

çekilmekte, ABD'nin İsrail'in güvenliği için Suriye'de çözümsüzlüğü amaçladığı, radikal unsurlar sayesinde bölge dizaynını kolaylaştırdığı ve Rusya'yı bölgedeki taşeronu olarak kullandığı vurgulanmaktadır. Bu bölümde çoğunlukla ABD ve Batı'nın Türkiye'nin Ortadoğu'da güçlü bir aktör olarak yükselmesini engellemeye yönelik çabaları anlatılmaktadır.

Kitabın son bölümünde "Türk'ün hakkını vermek" başlığı altında İslam dünyasının güçlü lideri olarak Türkiye'nin Osmanlı coğrafyasında yeniden yükselişine dikkat çekilmektedir. Bu yüzden Batı'nın Türkiye'yi İslam'la savaşın cephe ülkesi haline getirmeye çalıştığı belirtilmekte, Türkiye'ye diz çöktürülmesinin İslam dünyasına diz çöktürmekle eşdeğer olduğu vurgulanmaktadır. Çalışmada son olarak Arap dünyasının parçalanmışlığı üzerinde durularak köklü devlet yapılanması ve geleneğine sahip Türkiye'nin İslam dünyasının liderliğini üstlenmesi çağrısında bulunmaktadır. Yazarın belirttiği üzere bu kitap İslam dünyası ve Türkiye'ye yönelik savaş tehdidine yönelik bir farkındalık bildirisi gibi görülmeli!